An illustration of a Cossack with a long beard and mustache, wearing a blue tunic and a feathered hat, riding a brown horse. The background shows a landscape with green hills, a blue sky with white clouds, and a body of water in the distance. The horse is in profile, facing left.

**ІСТОРИЧНО-МЕМУАРНА ПРОЗА. ЗАГАЛЬНІ  
ВІДОМОСТІ ПРО КОЗАЦЬКІ ЛІТОПИСИ.  
«ІСТОРІЯ РУСІВ»**

**Презентацію створено за допомогою комп'ютерної програми  
ВГ “Основа” “Електронний конструктор уроку”**

\* Хто такі козаки? Які твори художньої літератури вам відомі про цих мужніх захисників рідної землі?

\* Охарактеризуйте Б. Хмельницького. Чим він здобув пошану і повагу українців?

\* У чому полягав воєнний союз України з Росією? Якими були його наслідки?

\* Що ви знаєте про літопис як літературний жанр?

\* Ким, на ваш погляд, були автори козацьких літописів?





Проза давньої української літератури представлена творами історіографічного характеру, зокрема козацькими літописами XVII–XVIII ст. Писалися вони освіченими людьми, вихідцями зі старшинської верхівки.

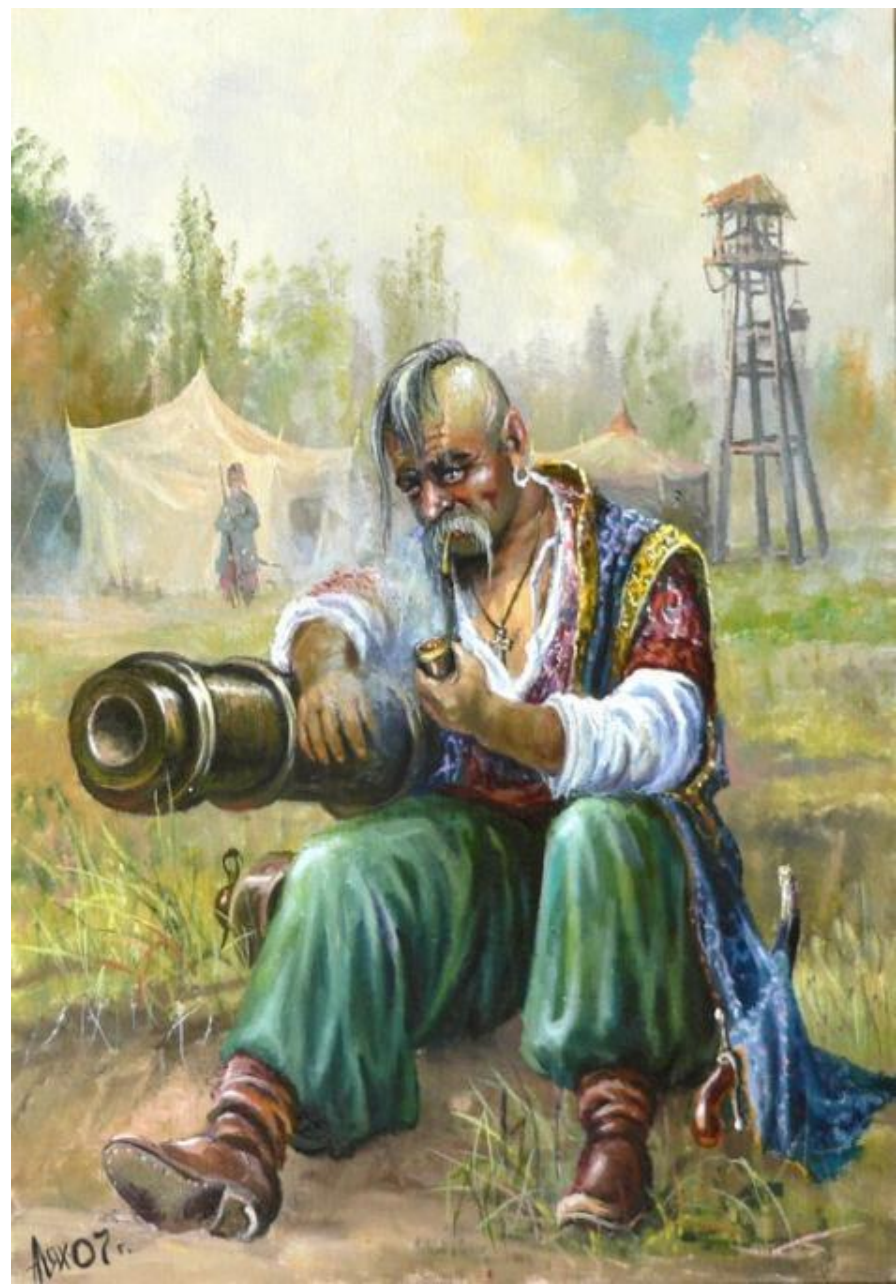


## «Літопис Самовидця».

**Тема твору:** зображення подій  
Визвольної війни 1648–1654 рр. під  
головуванням Б. Хмельницького та  
післявоєнної доби.

**Ідея:** возвеличення Б.  
Хмельницького та засудження тих,  
хто намагався підступним,  
зрадницьким шляхом заволодіти  
гетьманською булавою після смерті  
видатного народного ватажка.

**Основна думка:** героїчні сторінки  
історичного минулого є свідченням  
того, що народ повинен ушановувати  
видатних оборонців рідної землі і  
зневажливо ставитися до ворогів —  
як внутрішніх, так і зовнішніх



## «Літопис Григорія Граб'янки».

Тема: зображення подій Визвольної війни 1648–1654 рр

Ідея: уславлення Богдана Хмельницького — людини розумної, освіченої, обізнаної у військовій справі і прагнень народу; засудження Брюховецького і Тетері, які нечесним шляхом захопили владу, розчленили українські землі.

Основна думка: народ підтримує, висловлює свою вдячність, пошану тому вождеві, який уболіває за них і відстоює їх інтереси, а не навпаки, змушує поневірятися, терпіти гноблення і приниження.





**С. Величко**



# І. Мазепа







С. Величко заглиблюється в козацькі літописання, студіює віршовану книгу польського автора Самуїла Твардовського «Війна домова», праці німецького автора, історика Самуїла Пуфендорфія і діаріуша Самійла Зорки, писаря та секретаря Хмельницького.





Розповідь починається з переказів про гетьмана  
Хмельницького

Літопис — нова для тогочасного українського письменства літературна форма, в якій поєдналися ознаки твору публіцистичного, історичного, художнього з вишуканими містифікаціями, автентичними документами і вмілою стилізацією під документи. І







Історія розвитку української нації для автора — це історія боротьби за свободу.

- \* Що відомо про соціальне походження Богдана Хмельницького?
- \* Чому народ обрав його гетьманом?
- \* Як запорозький ватажок ставився до простого люду, України, ворогів?
- \* Через що гетьман вимушений був укласти угоду з Росією про возз'єднання?
- \* Чому образ Б. Хмельницького, його життя, політична діяльність приваблювала багатьох письменників?
- \* Доведіть, посилаючись на козацькі літописи, що Б. Хмельницький — розумна і освічена людина, видатний державний діяч, великий патріот, талановитий полководець.





\* Хто такий І. Мазепа? Що вам відомо про нього як людину, історичну постать?

\* Яким постає герой у козацьких літописах?

\* У чому виявилася просвітницька діяльність І. Мазепа?

\* Чим пояснити той факт, що у творах російської літератури І. Мазепа — це «зłodійський» образ?

\* Про що свідчать різноманітні висловлювання науковців, політиків, митців слова, які стосуються І. Мазепа, його зрадництва або, навпаки, прихильності до України?

\* Чому прокламація гетьмана Мазепа — державотворчий план, втіленню якого в життя перешкодила зрада козаків?





### Домашнє завдання

Підготувати доповіді про життєвий і творчий шлях І. Величковського і С. Климовського, повторити схему ідейно-художнього аналізу поетичного твору.



Презентацію створено за допомогою комп'ютерної програми ВГ «Основа» «Електронний конструктор уроку»;

ТОВ «Видавнича група «Основа»», 2011

Джерела:

1. Чупринін О. О. Усі уроки української літератури у 9 класі. I семестр. — Х.: Вид. група «Основа», 2009. — 491 с.
2. Чупринін О. О. Усі уроки української літератури у 9 класі. II семестр. — Х.: Вид. група «Основа», 2010. — 494 с.
3. Періодичні видання ВГ «Основа» «Українська мова та література в школі»